

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 25. jula 2024. godine
Br. Ref.: RK 2478/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI254/23

Podnosilac

“MATKOS GROUP” DOO

Ocena ustavnosti rešenja ARJ. br. 44/2023
Vrhovnog suda Kosova od 31. maja 2023. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sutkinja
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo “Matkos Group” DOO (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Betim Shala, advokat iz opštine Priština.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [ARJ. br. 44/2023] od 31. maja 2023. godine Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda, kojim se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4, člana 21. [Opšta načela], stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 18. januara 2023. godine, Ustavni sud je doneo presudu u slučaju KI36/22, podnosilac zahteva "Matkos Group" DOO, ocena ustavnosti presude [ARJ. br. 116/2021] od 28. oktobra 2021. godine Vrhovnog suda (u daljem tekstu: presuda Suda u slučaju br. KI36/22). Sud je proglasio ništavom presudu [ARJ. br. 116/2021] Vrhovnog suda od 28. oktobra 2021. godine, nakon što je utvrdio da je ta presuda doneta u suprotnosti sa članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
6. Dana 15. novembra 2023. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu novi zahtev, registrovan kao zahtev br. KI254/23, navodeći da novo rešenje, odnosno rešenje [ARJ. br. 44/2023] od 31. maja 2023. godine Vrhovnog suda, doneto u vezi sa presudom Suda u slučaju br. KI 36/22, nastavlja da krši pravo na obrazloženu odluku i prati ga pogrešna primena zakona.
7. Dana 22. novembra 2023. godine, predsednica Suda je, odlukom [br. GJR. KI254/23] imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za sudiju izvestioca, dok je odlukom [br. KSH. KI254/23] imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Radomir Laban i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 29. novembra 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i od istog tražio da podnese Sudu punomoćje za zastupanje.
9. Dana 7. decembra 2023. godine, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva i dostavio im kopiju zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Osnovni sud u Prištini-Departman za upravljanje (u daljem tekstu: Osnovni sud) o registraciji zahteva i tražio da podnesu Sudu povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku.
10. Istog dana, podnosilac zahteva je podneo Sudu punomoćje za zastupanje.
11. Dana 11. decembra 2023. godine, Sud je obavestio Regulatorni ured za energiju (u daljem tekstu: RUE) o registraciji zahteva i dostavio im kopiju zahteva.

12. Istog dana, Osnovni sud je podneo Sudu traženu povratnicu.
13. Dana 29. decembra 2023. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva da podnese Sudu dokaz o tome kada je i ko je primio osporeno rešenje Vrhovnog suda.
14. Dana 16. januara 2024. godine, podnosilac zahteva je podneo odgovor na zahtev Suda, ali nije priložio dokaz u vezi sa prijemom osporene odluke.
15. Dana 26. januara 2024. godine, Sud je, da bi razjasnio neusklađenost koja je postojala između datuma i imena lica navedenog u povratnici koje je primilo osporenu odluku i datuma i imena koje je naveo podnosilac zahteva, ponovo tražio od poslednje navedenog da podnese Sudu dokaz u vezi sa pitanjem.
16. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je počeo njegov mandat u Sudu.
17. Dana 28. maja 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i odlučilo da se predmet odloži za razmatranje za jednu od narednih sednica, sa zahtevom da se isti dopuni.
18. Dana 26. juna 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj podnet od strane sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

19. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva privredno društvo koje se bavi proizvodnjom i distribucijom električne energije, delatnost koju obavlja proizvodnjom električne energije u hidroelektrani HE Brezovica.
20. Dana 18. septembra 2020. godine, Regionalni organ za rečne slivove pri Ministarstvu ekonomije i životne sredine (u daljem tekstu: MEŽS) je doneo odluku o usvajanju zahteva podnosioca br. 5784/18 za vodnu dozvolu za HE Brezovica.
21. Dana 3. marta 2021. godine, Grupa za pravne i političke studije (u daljem tekstu: GPPS) i Organizacija GAIA su podnele tužbu Osnovnom sudu protiv MEŽS-a za ukidanje i odlaganje izvršenja gore navedene odluke MEŽS-a.
22. Dana 22. marta 2021. godine, Osnovni sud je rešenjem [A. br. 472/2021] usvojio kao osnovan predlog tužilaca i odložio izvršenje odluke MEŽS-a, odnosno odluke o odobrenju vodne dozvole br. 5784/18, do konačne sudske odluke po tužbi tužilaca.
23. Dana 26. marta 2022. godine, Ministarstvo pravde je u svojstvu zastupnika MEŽS-a, uložilo žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja [A. br. 472/2021] Osnovnog suda zbog bitne povrede odredaba postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
24. Dana 31. marta 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo Apelacionom sudu podnesak da u svojstvu zainteresovane strane stupa u upravni spor. U međuvremenu, 13. aprila 2021. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja [A. br. 472/2021] Osnovnog suda zbog povrede odredaba Zakona br. 03/L-202 o upravnim sporovima (SL. broj 82, 21. oktobar 2010. godine) (u daljem tekstu: ZUS) i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

25. Dana 17. maja 2021. godine, Apelacioni sud je rešenjem [AA. br. 412/2021] usvojio kao osnovane žalbe MEŽS-a i podnosioca zahteva, te ukinuo rešenje [A. br. 472/2021] Osnovnog suda i vratio predmet tom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje. Apelacioni sud je, između ostalog, ocenio da Osnovni sud nije pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i nije pravilno primenio materijalno pravo.
26. Dana 29. maja 2021. godine, Osnovni sud je rešenjem [A. 472/21] usvojio kao osnovan predlog podnosioca zahteva za priznavanje svojstva zainteresovane strane.
27. Dana 17. juna 2021. godine, Osnovni sud je rešenjem [A. br. 472/2021], u ponovljenom odlučivanju, usvojio, kao osnovan, predlog tužilaca i odložio izvršenje odluke MEŽS-a dok sud ne odluči konačnom sudskom odlukom po tužbi tužilaca. U obrazloženju rešenja Osnovnog suda je navedeno da su ispunjeni uslovi iz stava 6 u vezi sa stavom 2 člana 22. ZUS-a za odlaganje izvršenja osporene odluke do konačnog rešavanja predmeta.
28. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu na gore navedeno rešenje zbog povrede odredaba ZUS-a i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.
29. Dana 30. jula 2021. godine, Apelacioni sud je rešenjem [AA. br. 665/21], (i) usvojio kao osnovane žalbe MEŽS-a i podnosioca zahteva, tako što je (ii) preinačio rešenje [A. br. 472/21] Osnovnog suda; i (iii) odbio predlog tužilaca GPPS i GAIA za odlaganje izvršenja odluke tuženog do konačne sudske odluke po tužbi tužilaca. Apelacioni sud je u obrazloženju svog rešenja ocenio da je Osnovni sud pogrešno primenio materijalno pravo kada je odlučio da usvoji predlog tužilaca da se odloži izvršenje osporene odluke. Pored toga, Apelacioni sud je utvrdio da tužioci nisu učinili verodostojnom činjenicu da odlaganje izvršenja odluke nije u suprotnosti sa javnim interesom i da se ne nanosi šteta suprotnoj strani.
30. Neutvrđenog datuma, GPPS i GAIA su podneli Vrhovnom sudu zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke protiv rešenja [AA. br. 665/21] Apelacionog suda, zbog povrede odredaba postupka i materijalnog prava.
31. Dana 28. oktobra 2021. godine, Vrhovni sud je presudom [ARJ br. 116/2021] usvojio kao osnovan zahtev tužilaca za vanredno preispitivanje sudske odluke, ukinuo rešenje [AA. br. 665/21] Apelacionog suda i ostavio na snazi rešenje [A. br. 472/2021] Osnovnog suda. Vrhovni sud je ocenio da Apelacioni sud nije na kumulativan način odmerio sve okolnosti kako je propisano članom 22. ZUS-a, da je obrazloženje rešenja Apelacionog suda manjkavo i neubedljivo u pogledu odlučnih činjenica i da ne sadrži opravdane razloge prema dokazima u predmetu.
32. Dana 17. marta 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu, osporavajući gore navedenu presudu Vrhovnog suda. Ovaj zahtev je registrovan kao slučaj br. KI36/22 (vidi, slučaj Suda: [KI36/22](#), podnosilac zahteva: "Matkos Group" DOO, ocena ustavnosti presude [ARJ. br. 116/2021] Vrhovnog suda Kosova od 28. oktobra 2021. godine). Podnosilac zahteva je navodio da je ta presuda Vrhovnog suda doneta u suprotnosti sa članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1 Protokola br. 1 EKLJP-a. Podnosilac zahteva je, između ostalog, navodio da je presudu Vrhovnog suda okarakterisala pogrešna primena procesnog prava, neobrazloženost bitnih navoda i povreda imovinskih prava.
33. Dana 18. januara 2023. godine, Sud je presudom u slučaju br. KI 36/22 utvrdio da presuda [ARJ. br. 116/2021] Vrhovnog suda od 28. oktobra 2021. godine, zbog

nedostatka obrazložene sudske odluke, ne ispunjava kriterijume pravičnog suđenja zagaranovanog članom 31. Ustava u vezi sa stavom 1, člana 6. EKLJP-a. Presudom Suda u slučaju br. KI36/22 je utvrđeno da Vrhovni sud u obrazloženju svoje presude nije razradio: (i) koja je šteta koja se nanosi tužiocu usled izvršenja osporenog akta i zašto je ta šteta nepopravljiva; (ii) koji su dokazi ocenjeni da se utvrdi da odlaganje izvršenja odluke MEŽS-a nije u saglasnosti javnim interesom; (iii) zašto se podnosiocu zahteva ne nanosi velika ili nepopravljiva šteta.

34. Dana 31. maja 2023. godine, nakon presude Suda u slučaju br. KI36/22, Vrhovni sud je doneo svoje novo rešenje [ARJ. br. 44/2023], kojim je ocenio kao osnovan zahtev za vanredno preispitivanje odluke tužilaca i ukinuo rešenje [AA. br. 665/2021] Apelacionog suda, ostavljajući na snazi rešenje [A. br. 472/2021] Osnovnog suda. Vrhovni sud je gore navedenim rešenjem ocenio da su ispunjeni uslovi za odlaganje izvršenja odluke MEŽS-a prema članu 22. ZUS-a i da redovni sudovi, iako moraju dati dovoljno obrazloženja u vezi sa odlukom, takođe moraju biti oprezni u komentarisanju osporene odluke kako ne bi prejudicirali slučaj.

Navodi podnosioca

35. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim rešenjem Vrhovnog suda povređena osnovna prava i slobode zagaranovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
36. Podnosilac zahteva pred Sudom iznosi navode koji se odnose na (i) primenljivost člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a u okolnostima ovog slučaja; (ii) navode o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat (a) nedostatka obrazloženja osporenog rešenja, i (b) pogrešne primene zakona od strane Vrhovnog suda.
37. Podnosilac zahteva ističe da se Sud već bavio činjenicama i ustavnim povredama koje je naveo u osporenoj presudi u zahtevu KI36/22, gde je podnosilac zahteva osporio presudu [ARJ. br. 116/2021] Vrhovnog suda od 28. oktobra 2021. godine. S tim u vezi, podnosilac zahteva takođe navodi da je rešenje [ARJ. br. 44/2023] Vrhovnog suda od 31. maja 2023. godine, koje podnosilac zahteva osporava u ovom slučaju, doneta sa identičnim obrazloženjem, kršeći načelo *res judicata* i načelo *pravne sigurnosti*. Podnosilac zahteva u nastavku dodaje da se „... ovom presudom Vrhovnog suda, odluka Ustavnog suda otvoreno ignoriše i osporava”.
- (i) *Obrazloženje u vezi sa primenjivošću člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a*
38. Podnosilac zahteva prvo navodi da njegov zahtev ispunjava sve kriterijume prihvatljivosti i da Sud treba da prihvati ovaj slučaj na razmatranje merituma na osnovu kriterijuma definisanih u presudi ESLJP-a u slučaju *Micallef protiv Malte* (vidi, slučaj ESLJP-a: [Micallef protiv Malte](#), br. 17056/06, presuda od 15. oktobra 2009. godine), ali i u slučajevima Suda KI122/17 i KI195/20 (vidi, slučajeve Suda: [KI122/17](#), podnosilac zahteva: *Ceska Exportni Banka A.S.*, presuda od 18. aprila 2018. godine; i [KI195/20](#), podnosilac zahteva: *Aigars Kesengfelds*, presuda od 29. marta 2021. godine).
39. Podnosilac zahteva dodaje da mu je poznato da se član 6. EKLJP-a, u građanskom delu, primenjuje u postupcima kojima se utvrđuju građanska prava ili obaveze, a takođe razume da osporena odluka, za koju navodi da je zahvaćena povredom ljudskih prava nema veze sa meritumom slučaja, već ima veze sa prethodnim postupkom, odnosno određivanjem privremene mere. S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje da je i Ustavni

sud u slučaju br. KI122/17 utvrdio da mogu postojati slučajevi u kojima prethodni postupci mogu biti odlučni za građanska prava i obaveze podnosioca zahteva.

40. Pozivajući se na slučaj Suda br. KI122/17, podnosilac zahteva dodaje: „*Sud u ovoj presudi definiše 2 (dva) kriterijuma koji se moraju oceniti u odnosu na to „da li privremene mere mogu biti obuhvaćene članom 6. EKLJP-a“.* Uvek prema ovoj presudi, **prvi uslov je (i) kvalifikacija predmetnog prava kao „građanskog“, i drugi uslov (ii) ocena prirode privremene mere, da li se takva mera smatra od takvog značaja koja efektivno određuje relevantno građansko pravo ili obavezu**”.
41. Podnosilac zahteva navodi da su u okolnostima njegovog slučaja ispunjena oba gore navedena uslova. S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje: „*Što se tiče prvog uslova: (i) navodimo da relevantne licence za proizvodnju električne energije, izdate od strane Regulatornog ureda za energiju na osnovu vodnih dozvola, i ekoloških licenci koje je izdalo Ministarstvo ekonomije i životne sredine, kojom je podnosilac zahteva raspolagao, predstavljaju „građanska prava“ u vidu ovlašćenja za proizvodnju električne energije u okviru postojeće hidroelektrane u opštini Štrpce i prodaju te energije državnom preduzeću KOSST. ESLJP ima dugu praksu da definiše „licencu“ kao građansko pravo, jer licenca sadrži ekonomske interese (vidi, presudu Evropskog suda za ljudska prava od 24. februara 2006. godine, Capital Bank AD protiv Bugarske, br. 49429/99, koja jasno tretira licencu kao građansko pravo)*”.
42. Podnosilac zahteva dalje dodaje da usvajanje ili odbijanje zahteva za odlaganje izvršenja odluke ima suštinski uticaj na građanska prava podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da kao rezultat preopterećenja predmetima, od Osnovnog suda se nije očekuje da donese odluku u vezi sa glavnim pitanjem u roku od najmanje 3 (tri) godine.

(ii) *Navod o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a*

43. Podnosilac zahteva ističe da je osporenim rešenjem, Vrhovni sud dao restriktivno i proizvoljno tumačenje, uz nedovoljno obrazloženje, povredivši pravo podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, budući da mu je, prema njemu, Vrhovni sud, pogrešnom primenom procesnog prava, onemogućio delotvornu sudsku zaštitu u slučaju povrede ili uskraćivanja bilo kog prava, definisanog članom 54. Ustava.
44. Podnosilac zahteva navodi da je došlo do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, zbog (a) pogrešne primene zakona od strane Vrhovnog suda, i (b) nedostatka obrazloženja osporene sudske odluke.

(a) *Navod o pogrešnoj primeni zakona od strane Vrhovnog suda*

45. Što se tiče pogrešne primene zakona, podnosilac zahteva ima dve grupe navoda, odnosno pogrešnu primenu procesnog prava kroz usvajanje zahteva za vanredno preispitivanje sudske odluke i neispunjenost uslova iz stava 1, člana 22. ZUS-a za određivanje privremene mere.
46. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud, osporenim rešenjem, pogrešno primenio procesno pravo kada je usvojio zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke. Podnosilac zahteva navodi da je rešenjem [ARJ. br. 44/2023], Vrhovni sud pogrešno primenio član 24. ZUS-a i član 228. ZPP-a u vezi sa članom 63. ZUS-a, jer Vrhovni sud nije imao pravo da razmatra zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke tužilaca, iz razloga što rešenjem [AA. br. 665/2021] Apelacionog suda od 30. jula 2021. godine nije meritorno odlučeno o tužbenom zahtevu tužilaca.

47. Što se tiče gore navedene tvrdnje, podnosilac zahteva dodaje da imajući u vidu činjenicu da je pogrešna primena procesnog i/ili materijalnog prava dovela do povrede osnovnih prava i sloboda zaštićenih Ustavom, Sud je dužan da se upusti u greške Vrhovnog suda koje se odnose na pogrešnu primenu procesnog i/ili materijalnog prava. U tom kontekstu, podnosilac zahteva se poziva na predmet ESLJP-a: *García Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28. S tim u vezi, podnosilac zahteva, pozivajući se na slučaj Suda: KI195/20, gore citiran, i praksu ESLJP-a, takođe naglašava da je Sud usvojio ovaj stav i da mora da obezbedi i preduzme mere kada primeti da je sud primenio zakon na očigledno pogrešan način, u konkretnom slučaju, što je moglo rezultirati „proizvoljnim“ ili „očigledno nerazumnim“ zaključcima za podnosioca zahteva.
48. Podnosilac zahteva dalje navodi da nisu ispunjeni uslovi iz stava 1, člana 22. ZUS-a za odlaganje izvršenja odluke MEŽS-a i da Vrhovni sud ispunjavanje 3 (tri) uslova pokriva samo jednim stavom.
49. Što se tiče prvog uslova, podnosilac zahteva naglašava da se odluke Vrhovnog suda i Osnovnog suda ne pozivaju ni na jedan materijalni dokaz koji bi dokazao nepopravljivu štetu koja bi bila pričinjena tužiocima i zašto je osporena odluka u suprotnosti sa opštim interesom. Povodom drugog uslova, podnosilac zahteva navodi da je odlaganje izvršenja osporene odluke MEŽS-a u suprotnosti sa opštim interesom, jer podnosilac zahteva poseduje sve odluke, dozvole i licence koje je dobio kao obavezu da u slučaju proizvodnje električne energije poštuje uslova za zaštitu životne sredine, vode i drugih uslova utvrđenih zakonskim okvirom Kosova. Konačno, u vezi sa trećim uslovom, podnosilac zahteva dodaje da se javni interes šteti samo nedozvoljavanjem rada ovog preduzeća i da će, ako odluka Vrhovnog suda ostane na snazi, podnosiocu zahteva biti pričinjena velika i nepopravljiva materijalna šteta.

(b) Navod o nedostatku obrazložene odluke

50. Podnosilac zahteva navodi da iako je Vrhovni sud preinačio odluku Apelacionog suda, isti je bio dužan da obrazloži u detalje svoju odluku za određivanje privremene mere, jasno precizirajući razloge o odlučnim činjenicama i materijalnim dokazima na kojima je zasnivao svoje zaključke.
51. Podnosilac zahteva dalje dodaje da Vrhovni sud u obrazloženju osporene odluke nije naveo nijednu referencu koje su to utvrđene činjenice, koji su dokazi koji utvrđuju te činjenice, kako se utvrđuje šteta koja će biti pričinjena građanima i koji će građani biti oštećeni.
52. Što se tiče njegovog navoda, podnosilac zahteva dodaje da rešenje Vrhovnog suda ne ispunjava minimalne kriterijume obrazloženja odluke, jer nije poštovalo standard obrazloženja sudskih odluka, što je u suprotnosti sa članom 31. Ustava i članom 6 EKLJP-a.
53. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da: (i) proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a; (iii) proglasi ništavim rešenje [ARJ. br. 44/2023] Vrhovnog suda od 31. maja 2023. godine; i (iv) vrati rešenje [A. br. 742/2021] Osnovnog suda od 17. juna 2021. godine na preispitivanje u skladu sa presudom Ustavnog suda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

54. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
55. U tom smislu, Sud se poziva na stav 4, člana 21. [Opšta načela] i stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

Član 21

[...]

4. *Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.*

Član 113

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

56. Sud u nastavku razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio i uslove o prihvatljivosti kao što su propisani u Zakonu, S tim u vezi, Sud se poziva na član 47. (Individualni zahtevi), član 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47

(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48

(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49

(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

57. Sud se dalje poziva na pravilo 29 (Računanje vremenskih rokova) i pravilo 34 (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovníka o radu:

Pravilo 29.
Računanje vremenskih rokova

(1) *Vremenski rok koji je određen u Ustavu, Zakonu i Poslovniku, računa se na sledeći način:*

[...]

(d) *kada je rok izražen u mesecima, isti se završava istekom istog kalendarskog dana u mesecu kao i dan kada se desio događaj ili radnja za koju treba izračunati rok;*

[...]

(g) *izuzetno, ako rok ističe u subotu, nedelju ili na službeni praznik, on se produžava do kraja prvog radnog dana koji sledi.*

Pravilo 34.
Kriterijumi prihvatljivosti

(1) *Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:*

[...]

(c) *Ako je zahtev podnet u roku od četiri (4) meseca od dana kada je odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva; i*

58. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu pozivajući se na navodne povrede osnovnih prava i sloboda, koja važe i za pojedince i za pravna lica (vidi, slučajeve Suda: [KI41/09](#), podnosilac zahteva: *AAB-RIINVEST University D.O.O.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14; i [KI35/18](#), podnosilac zahteva: *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 11. decembra 2019. godine, stav 40). Sud takođe primećuje da je podnosilac zahteva naglasio da osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [ARJ. br. 44/2023] Vrhovnog suda od 31. maja 2023. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom.
59. Međutim, na osnovu člana 49 (Rokovi) Zakona, Sud u nastavku mora da proceni da li je sadašnji zahtev podnet u zakonskom roku od četiri (4) meseca koji je propisan članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika o radu.
60. S tim u vezi, Sud podseća da je pravilo o roku od četiri meseca autonomno i da se mora razumeti i primeniti na osnovu činjenica svakog slučaja pojedinačno kako bi se obezbedilo delotvorno izvršenje prava na podnošenje zahteva pred Sudom. Sud naglašava da svrha zakonskog roka od četiri (4) meseca, propisanog članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika o radu, služi pravnoj sigurnosti i obezbeđuje da slučajevi koji pokreću ustavna pitanja budu tretirani u razumnom roku, kao i sprečava da se vlasti i druga pogođena lica drže u stanju neizvesnosti tokom dužeg perioda (vidi slučajeve Suda [KI61/23](#), podnositeljka, *Hedie Bylykbashi*, rešenje o neprihvatljivosti, 25. maj 2023. godine, stav 33; [KI24/23](#), podnosilac *Sami Nuredini*, rešenje o neprihvatljivosti, od 27. aprila 2023. godine, stav 21; i slučaj ESLJP-a, [Lekić protiv Slovenije](#), br. 10865/09, 45886/07, presuda od 11. decembra 2018. godine, stav 64). Ovo pravilo takođe daje vremena potencijalnom podnosiocu zahteva da li da podnese zahtev Sudu

i, ako jeste, da odluči o konkretnim argumentima koje treba izneti i toku činjenica, pošto protekom vremena postaje teško razmotriti pitanja koja je pokrenuo podnosilac zahteva (vidi slučaj Suda [KI115/20](#), podnosilac *Muharrem Rama*, rešenje o neprihvatljivosti, 3. novembra 2021. godine, stavovi 55 i 56; i slučaj ESLJP, [Sabri Gunes protiv Turske](#), br. 27396/06, presuda od 29. juna 2012. godine, stavovi 52 i 55).

61. Rok od četiri (4) meseca počinje da teče od dana donošenja poslednje odluke u postupku iscrpljivanja pravnih sredstava (vidi slučaj Suda [KI59/18](#), podnosilac *Strahinja Spasić*, rešenje o neprihvatljivosti, 27. marta 2019. godine, stav 51; i predmet ESLJP-a, [Chapman protiv Belgije](#), br. 39619/06, odluka od 5. marta 2013. godine, stav 34).
62. U tom smislu, Sud naglašava da kada se podnosiocu zahteva priznaje pravo da dobije kopiju pravosnažne odluke redovnih sudova, na osnovu predmeta i svrhe člana 49 (Rok) Zakona, rok od 4 (četiri) meseca počinje da teče od dana prijema kopije odluke (vidi slučaj Suda, [KI144/22](#), podnositeljka *Sebahate Dervishi*, rešenje o neprihvatljivosti, od 16. novembra 2022. godine, stav 52; i vidi, predmet ESLJP-a, [Worm protiv Austrije](#), br. 83/1996/702/894, presuda od 29. avgusta 1997. godine, stav 33).
63. U ovom kontekstu, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća da podnosilac zahteva osporava rešenje [ARJ. br. 44/2023] Vrhovnog suda od 31. maja 2023. godine. Sud naglašava da je, kako bi utvrdio da li je zahtev podnosioca podnet u zakonskom roku od četiri (4) meseca, dopisom od 29. decembra 2023. godine tražio od podnosioca zahteva da dostavi Sudu dokaz o tome kada i od koga je primljeno rešenje [ARJ. br. 44/2023] od 31. maja 2023. godine Vrhovnog suda.
64. S tim u vezi, podnosilac zahteva je dostavio odgovor na dopis Suda, navodeći da je osporenu odluku primio M.F. dana 16. jula 2023. godine, ali nije priložio dokaze o prijemu osporene odluke.
65. Sud ističe da je na povratnici koju je on primio od Osnovnog suda precizirano da je osporeno rešenje primljeno dana 11. jula 2023. godine od strane A.S., što znači da je zahtev podnosioca pred Sudom podnet van propisanog roka od četiri (4) meseca, kao i da su podaci drugačiji od onih koje je podnosilac zahteva dao u svom odgovoru.
66. Štaviše, Sud podseća da je dana 26. januara 2024. godine, kako bi razjasnio neusklađenost koja je postojala između datuma i imena lica navedenog u povratnici u odnosu na datum i ime koje je naveo podnosilac zahteva, ponovo zatražio od podnosioca zahteva da dostavi Sudu dokaz o prijemu osporene odluke i pojašnjenja u vezi sa predmetom. S tim u vezi, Sud naglašava da se iz povratnice dokazuje da je podnosilac zahteva dopis Suda od 26. januara 2024. godine primio 1. februara 2024. godine, ali nije podneo nikakav odgovor u vezi sa tim.
67. Sud podseća da se dva puta obratio dopisom podnosiocu zahteva, tražeći od njega da podnese Sudu dokaz o tome kada je i ko je primio osporenu odluku Vrhovnog suda. U prilog tome, Sud ocenjuje da je bio sasvim jasan u dopisima koje je upućivao podnosiocu zahteva i kojima mu je pružio mogućnost da u propisanom roku podnese Sudu tražene informacije i dokaze. Međutim, podnosilac zahteva nije podneo dokaze i nije dao pojašnjenja u vezi sa slučajem. S tim u vezi, Sud ističe da teret stvaranja, pojašnjenja i dopune zahteva pada na podnosioca zahteva, koji imaju neposredni interes, tako da Sud može efikasno da reši njihove navode i tvrdnje (vidi, slučajeve Suda: [KI01/23](#), podnosilac: *Amir Hamza*, odluka o odbijanju zahteva od 14. novembra 2023. godine, stav 42;
68. Stoga, na osnovu navedenih podataka, Sud utvrđuje da se iz povratnice koju je Sudu dostavio Osnovni sud, potvrđuje da je podnosilac zahteva primio osporenu odluku dana

11. jula 2023. godine. Podnosilac je podneo svoj zahtev Sudu dana 15. novembra 2023. godine, više od 4 (četiri) meseca nakon prijema osporenog rešenja.

69. U zaključku, iz prethodno elaboriranih razloga, Sud utvrđuje da zahtev nije podnet u zakonskom roku utvrđenom članom 49. Zakona i pravilom 34. (1) (c) Poslovnika o radu i shodno tome, Sud ne može da razmatra meritum slučaja, odnosno da li su osporenim rešenjem povredena ustavna prava podnosioca zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 21 (4), 113 (1) i (7) Ustava, članom 22 (4) i članom 49. Zakona i u skladu sa pravilom ima 34 (1) (c) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 26. juna 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje strankama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5 člana 20 Zakona.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani